

Aan
Projectbureau Zeeweringen
t.a.v.
Postbus 1000
4330 ZW Middelburg

13 APR 2006

Contactpersoon	Doorkiesnummer
C. Joesse/R. Jentink	01 18-622296/2290
Datum	Bijlage(n)
13-02-2006	1
Ons kenmerk	Uw kenmerk
-	-
Onderwerp	
detailadvies dijkvak 53 Leendert Abrahampolder	

Dijkvak 53 van Leendert Abrahampolder is op 12-06-2002 bezocht door Robert Jentink en Jacintha de Huij. De boventafel van het dijkvak is toen geïnventariseerd volgens de methode van Tansley. Op 21-09-2005 is de ondertafel en het voorland geïnventariseerd door Bureau Waardenburg. De ondertafel is op gedeeld in 6 delen, de boventafel in 2 delen.

Getijdezone

De Oosterschelde staat bekend om zijn zeer gevarieerde en bijzondere wiervegetaties die in de getijdezone op de dijken groeien. Deze wiervegetaties zijn wettelijk beschermd (in tegenstelling tot de situatie in de Westerschelde). In het NB-wetbesluit met betrekking tot de Oosterschelde worden de wiervegetaties van hard substraat als volgt omschreven:

"De stenen dijkvlooiingen, kreukelbermen en strekdammen, vormen kunstmatige rotskusten, waarop allerlei organismen zijn te vinden, die van nature voorkomen op de rotskusten van Het Kanaal. De soortenrijke wiervegetatie op hard substraat, met meer dan 150 soorten (3/4 van de in Nederland voorkomende) waaronder Knotwier, Blaaswier, Groefwier en Suikerwier is uniek. Vele soorten komen alleen in de Oosterschelde voor. De diversiteit van de wiervegetaties verschilt per locatie en is onder andere afhankelijk van het stromingspatroon ter plaatse, de droogligtijd, de overspoelingsfrequentie en het substraattype. De wierbegroeiing vertoont een zoneringspatroon, evenwijdig aan de hoogtelijn. Kwantitatief de belangrijkste wiersoorten op hard substraat zijn Knotwier en Blaaswier".

Met deze wiervegetaties dient dan ook zeer zorgvuldig omgegaan te worden. In de Westerschelde werd er voor de getijdezone gewerkt met vier categorieën van wiervegetaties (Milieuinventarisatie Westerschelde). In de Oosterschelde zijn dit er acht. Het verschil zit erin dat er in de Oosterschelde onderscheidt wordt gemaakt in een dijk met kreukelberm en een dijk zonder kreukelberm. Categorie 1 tot en met 4 is voor dijk zonder kreukelberm en categorie 5 tot en met 8 is voor een dijk met kreukelberm. Het gaat dus om dezelfde verdeling met 1 en 5 als het minst waardevol en 4 en 8 als het

010374 2006 PZDB-B-06080

StrocDetailadvies dijkvak 53 Leendert Abrahampolde

meest waardevol. Het betreffende dijkgedeelte heeft een zichtbare kreukelberm. De aanwezigte wievegetaties behoren dus tot de typen 5 tot en met 8.

In de onderstaande tabel zijn de resultaten van de inventarisatie weergegeven. Over het algemeen is nergens een echte uitgebreide wierbegroeiing aanwezig. Dit omdat er vrij veel hoog slik als voorland is. Hierdoor is de getijdzone op de steenglooiing beperkt. In de haven is nog de beste wierbegroeiing aangetroffen.

Dijkvak	Deel	Dijkpaal	Type 2005	Advies Herstel	Potentieel type ²	Advies Verbetering
53	1	1729-1736	5	Geen voorkeur	5	Geen voorkeur
53	2	1736-1739	6	Voldoende	7	Redelijk goed
53	3	1739-1743	5	Geen voorkeur	5	Geen voorkeur
53	4	1743-1753	6	Voldoende	7	Redelijk goed
53	5	1753-1755 Zuidzijde haven	7	Redelijk goed	8	Goed
53	6	Noordzijde haven	6	Voldoende	7	Redelijk goed

¹ Type zoals gebleken uit onderzoek Waardenburg 2005 (Meijer 2005)

² Potentie zoals genoemd in rapport Waardenburg "Inventarisatie zeedijken en voorland 2005" (Meijer 2005)

Zone boven GHW

De zone boven GHW is opgedeeld in 2 gedeelten. Hieronder volgt een beschrijving van beide delen.

Deel 1 DP 1729-1735

De bekleding bestaat hier uit haringmanblokken. Het voorland bestaat uit een redelijk hoog slik, dat tot in het recente verleden(2003) de groeiplaats was van Zeegrass. De hoeveelheid begroeiing is beperkt echter het aantal soorten is redelijk. Er zijn 7 zoutsoorten en 4 zouttolerante soorten aangetroffen.

Het gaat om de volgende soorten:

Nederlandsenaam	Bedekking	Latijnse naam	Zoutgetal
Gerande schijnspurrie	f	Spergularia maritime	4
Gewone zoutmelde	o (f)	Atriplex portulacoides	4
Heen	r	Bolboschoenus maritimus	2
Rood zwenkgras	f	Festuca rubra ssp. commutata	2
Schorrekruid	o	Suaeda maritima	4
Smalle rolklaver	r	Lotus corniculatus ssp. tenuifolius	3
Spiesmelde	o	Atriplex prostata	1
Strandkweek	f	Elymus athericus	3
Zeekraal	r	Salicornia spec.	4
Zeevetmuur	f	Sagina maritima	2
Zilte schijnspurrie	o	Spergularia salina	3

Deze vegetatie komt overeen met een klasse 4b uit de classificatie van zoutplanten wat reden is om voor zowel herstel als verbetering 'Redelijk goed' te adviseren. Wat feitelijk inhoudt dat er een zuilen constructie toegepast dient te worden.

¹ Methode van Tansley: r = rare (zeldzaam), o = occasional (weinig voorkomend), fr = frequent (regelmatig voorkomend), a = abundant (grotere aantallen/bedekking), d = dominant (overheersend in aantal/bedekking)

Deel 2 DP1735 –DP1755

De steenbekleding bestaat hier voornamelijk uit betonblokken Het voorland is hoog en laag slik. De dijk wordt begraasd door schapen mede hierdoor is de aanwezigheid van vegetatie minimaal. I.v.m de lengte en de verandering van expositie is dit deel opgenomen in twee delen. Bij beide delen werden er niet meer dan 3 zoutplanten en 3 zout tolerante soorten aangetroffen. Het gaat om de volgende soorten, een 1 staat voor een soort die alleen in de eerste opname is aangetroffen en een 2 voor een soort die alleen in de tweede opname is aangetroffen.

Nederlandsenaam	Bedekking	Latijnse naam	Zoutgetal
Gewone zoutmelde (1)	r	<i>Atriplex portulacoides</i>	4
Heen (2)	r	<i>Bolboschoenus maritimus</i>	2
Rood Zwenkgras	o	<i>Festuca rubra ssp. commutata</i>	2
Spiesmelde	r	<i>Atriplex prostata</i>	1
Strandkweek	f	<i>Elymus athericus</i>	3
Zeevetmuur (1)	o	<i>Sagina maritima</i>	2
Zilte rus (2)	r	<i>Juncus gerardi</i>	3
Zilte schijnspurrie	o	<i>Spergularia salina</i>	4

Deze vegetatie komt overeen met een **klasse 2a** uit de classificatie voor zoutplanten. Volgens de classificatie van zoutplanten leidt dit tot een advies voldoende voor herstel. Gezien de huidige bekleding van betonblokken is er door het toepassen van zuilen wel verbetering te halen, daarom voor verbetering het advies Redelijk goed.

Flora en Faunawet

Op de geïnventariseerde glooiing en in het voorland zijn geen plantensoorten aangetroffen die beschermd zijn volgens de Flora- en Faunawet. Het binnentalud is niet geïnventariseerd.

Nota soortenbeleid Provincie Zeeland en NB-wetbesluit

In de Nota Soortenbeleid worden een aantal aandachtsoorten genoemd. Op de zeekeringen kunnen vooral planten voorkomen uit de soortengroepen Aanspoelselplanten en Schorplanten. De soorten die tot deze soortengroep worden gerekend staan op pagina 38 van de Nota Soortenbeleid Provincie Zeeland.

Onderstaande soorten van deze lijst zijn **aangetroffen** op de glooiing, tevens is vermeld of deze soorten genoemd worden in het NB-wetbesluit voor de Oosterschelde:

Soortgroep	Soort	Nota Soortbl. Prov.Zld	NB-wet
Schorplanten	Gewone zoutmelde	X	X

Doordat bij de werkzaamheden de steenbekleding vervangen wordt zal alle vegetatie die daar op groeit in eerst instantie verdwijnen. In het detailadvies wordt echter geadviseerd welke steenbekleding er weer toegepast moet worden om de vegetatie weer een kans te geven om terug te komen of mogelijk de omstandigheden te verbeteren. Dit detailadvies is richtinggevend bij het ontwerp van de nieuwe dijk. Hierdoor wordt verzekerd dat de vestigingsmogelijkheid, van betreffende vegetatie, weer wordt hersteld en waar mogelijk verbeterd.

In het voorland zijn geen Provinciale aandachtsoorten aangetroffen.

¹ Methode van Tansley: r = rare (zeldzaam), o = occasional (weinig voorkomend), fr = frequent (regelmatig voorkomend), a = abundant (grotere aantallen/bedekking), d = dominant (overheersend in aantal/bedekking) 3

EU-Habitatrichtlijn (gebiedsbeschermingsregime)

Het voorland bestaat in zijn geheel, met uitzondering van de haven, uit habitattype 1160 (Grote ondiepe krekens en baaien). Bij de werkzaamheden zal een gedeelte van het voorland vergraven worden. Uit onderzoek is gebleken dat de effecten van dijkwerkzaamheden soms tientallen jaren later nog steeds in het voorland zichtbaar kunnen zijn. Om blijvende effecten te voorkomen is het van belang dat het ruimte beslag op het schor en slik tot een minimum wordt beperkt en dat de mitigerende maatregelen zoals genoemd in het rapport 'Effecten werkstroken dijkverbetering op kwalificerende habitats' (Stikvoort e.a.) uitgevoerd worden. Tot in het recente verleden (2003) kwam op een deel van het voorland Zeegras voor. In de meest recente door de AGI uitgevoerde inventarisatie (2004) is er echter geen Zeegras aangetroffen langs het betreffende dijkgedeelte. Eind jaren 80 en begin jaren 90 kwam hier op uitgebreide schaal zeegras voor. De laatste jaren is het voorkomen beperkt en onbestendig. Door dit onbestendige voorkomen kan het zijn dat het dit jaar of volgend jaar wel weer terug komt langs dit gedeelte. Het is daarom van belang om hier zorgvuldig te werken en een zo klein mogelijke werkstrook te gebruiken om zo min mogelijk te verstoren. Tijdens de werkzaamheden vrij komende materialen als Perkoenpalen, teenbeschot en filterdoek dienen afgevoerd te worden. Deze materialen mogen onder geen beding in de kreukelberm of op het slik terecht komen. Voor eventuele vragen ben ik bereikbaar

Vriendelijke Groeten

Robert Jentink

Gebruikte Literatuur

Janssen, J.A.M. , J.H.J Schaminee, 2003, Europese Natuur in Nederland: Habitattypen, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Meijer, A.J.M., P. Schouten. Inventarisatie selectie zeedijken en voorland 2005. Kartering in de getijdenzone van de Oosterschelde: levensgemeenschappen en ecologische typering van dijkvakken en habitattypen op voorland. Bureau Waardeburg bv, Culemborg

Provincie Zeeland, 2001, Nota Soortenbeleid: Flora en Fauna van Zeeland, Middelburg

Stikvoort, E.C., R. Jentink, C. Joosse & A.M. van der Pluijm, 2004. Effecten werkstroken dijkverbetering op kwalificerende habitats: Verkennend onderzoek op slikken en schorren langs Westerschelde en Oosterschelde. Rapport RIKZ/2004.026, ZLMD-04.N.006. Rijkswaterstaat Rijksinstituut voor Kust en Zee, Middelburg / Meetinformatiedienst Zeeland, Vlissingen.

Weeda, E.J., J.H.J. Schaminee & L. van Duuren, 2000, Atlas van Plantengemeenschappen in Nederland, Deel 1 Wateren, moerassen en natte heiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht

¹ Methode van Tansley: r = rare (zeldzaam), o = occasional (weinig voorkomend), fr = frequent (regelmatig voorkomend), a = abundant (grotere aantallen/bedekking), d = dominant (overheersend in aantal/bedekking) 4

Leendert Abraham polder

Legenda

- Dijkpalen
- Delen boven GHW
- Delen onder GHW

Auteur: Naam
Datum: Datum
Kaartnummer: Kaartnummer

Schaal: 1:0
Bron: Bron

0 50 100 200 300 400 meter

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Rijkswaterstaat
Directie